

## ОСОБЕНОСТИ ПРИ БИБЛИОГРАФСКОТО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА СЛАВЯНСКИ КИРИЛСКИ ПЕЧАТНИ КНИГИ (XVI – XIX век)

Габриела Ангелова<sup>1</sup>, Камелия Христова<sup>2</sup>

<sup>1</sup> *Университет по библиотекознание и информационни технологии*

<sup>2</sup> *Кирило-Методиевски научен център при  
Българската академия на науките*

**Резюме:** В доклада се разглеждат различията в библиографските описи и каталози на славянската кирилска печатна книжнина. Оформлението на кирилските книги в диапазона XVI –XIX век е различно, което налага и специфични подходи при описването им в справочниците. Същевременно във всеки каталог или опис са използвани различни библиографски правила спрямо действащите правила към момента на съставянето на справочника. Често се случва така, че заглавията на едни и същи издания са описани по разнообразни начини в печатните описи и каталози. Тези фактори пораждат редица затруднения в процеса на идентификация на книгите.

**Ключови думи:** славянски книги, библиографски описи, идентификация.

### Въведение

В доклада се представят първоначалните впечатления при библиографската идентификация на част от славянските кирилски печатни книги по проект „Сбирката от славянски кирилски печатни книги в Библиотеката на Рилския манастир (изследване и научен опис в е-среда)“. Обект на този етап от проекта са главно славянските богослужебни книги, издадени в Москва и Киев. Основен извор на информация за съдържанието на книжовните колекции към момента са предоставените ни от светата обител инвентарни описи. В настоящото проучване по-специално разглеждаме изданията в описа „Славянски старопечатни книги“ от инв. № 1-1297 в библиотеката на Рилския манастир (БРМ)<sup>1</sup>. В него е налична базова библиографска информация, която включва инвентарен номер (стари и нов), заглавие на книгата, място и година на издаването, както и броя на страниците/листове. Инвентарните описи са отправна точка в изследването, но поради своята неизчерпателност не могат да бъдат първостепенен източник при идентифицирането на славянските книги. Основната функция на този тип описи е свързана пряко с

управлението и инвентаризирането на книжовното имущество в манастирската библиотека или както споменава Евгений Немировски: „манастирските описи имат не познавателен, а по-скоро фискален характер“<sup>2</sup>. Затова и не могат да компенсират богатството на библиографските каталози от справочния корпус на славянската книжнина. Други затрудняващи обстоятелства при библиографското припознаване произлизат от типологията и естеството на самите книги и от голямото разнообразие на справочните издания, свързани с тях.

### **Съдържание на Инвентарен опис от № 1-1297**

Конкретният инвентар е назван като опис на славянските старопечатни книги, макар част от изданията да излизат от чисто хронологичните граници, заложили в научните разбирания за понятието „старопечатни издания“ (България до 1878; Русия до 1830; Сърбия до 1867). Книгите в описа са отпечатани основно на територията на Руската империя, Сърбия, Австрия, Унгария, Венеция и др. Езикът на основния дял от тях е църковнославянски. Тази колекция на манастирската библиотека съдържа двата основни вида богослужбни книги, отпечатани в диапазона XVI – XX век. Това са библиейските книги (новозаветни и старозаветни) и небиблейските произведения и сборници (химнографски, молитвослови, агиографии и др.), според класификацията в тезауруса на *Scripta Bulgarica*<sup>3</sup>. Старозаветните богослужбни книги са представени предимно от псалтири – обикновени, с последования и тълковни. Новозаветните са Деяния на светите апостоли и евангелия. Сред най-често срещаните от небиблейските църковни книги в колекцията са минеите, требниците, триодите, ирмологиите, служебниците, типичите, житията, сборниците с различни беседи и др. В своята цялост от 1297 тома колекцията съдържа типичния набор от най-важните и често употребявани богослужбни издания за един манастир от ранга на Рилската света обител. Славянската колекция е само една от многотобирки на РМ, които тепърва предстои да бъдат изследвани по проекта. По-голямата част от изданията, на които се спираме, присъстват в многобройни и различни по вид и институционална принадлежност справочни издания. Тяхната разновидност по отношение на териториалния и хронологичния обseg, както и несходствата в методологията значително усложняват оптималния подбор на справочници за целите на библиографската идентификация на изданията в БРМ.

### **Справочен корпус на славянските кирилски печатни книги (XVI – XIX век)**

Руският историк и книговед Евгени Немировски отбелязва факта, че разклонението на библиографията, която се занимава с описанието на славянските кирилски печатни книги, води началото си от началото на XIX век, но значителните успехи са постигнати с описи от средата на столетието<sup>4</sup>. Въпросните описи, които той има предвид, са добре познатите ни библиографски трудове на Вукол Михайлович Ундолски<sup>5</sup> и Иван Прокопиевич Каратаев<sup>6</sup>. Двата труда се отличават с внушителния си обем и тематичен и хронологичен диапазон, като това е причината да се смятат за едни от най-фундаменталните библиографски разработки по темата. „Очерк славяно-русской библиографии“ на В. Ундолски съдържа цели 4705 издания, отпечатани от 1491 до 1854 г. Той е най-пълнен откъм численост на публикациите, но и най-съкратен от гледна точка на аналитичността и пълнотата на библиографското описание. Далеч по-детайлен подход е представен в Описа на И. Каратаев (1883), където в описанията са включени много повече елементи (формат, типографска украса, водни знаци, шрифт, препратки към библиотеки, каталози и др.)<sup>6</sup>.

Библиографията на славянски печатни книги плавно започва да придобива институционален облик. Вследствие на промяната усилията за постигането на амбициозната цел да се състави справочник с цялостен хронологичен обхват, се пренасочват към съставянето на описи на различни библиотечни фондове в Русия. От една страна, институционалните справочници предлагат по-добри възможности, защото освен описанията, изследователите получават представа и за местонахождението на изданията. Тъй като се предполага, че обемът на библиотечните колекции със славянски книги е по-малък, обикновено институционалните описи са по-пълни, а някои дори съдържат факсимилни изображения. Институционалните описи се утвърждават като предпочитан вариант, тъй като дават възможност на специалистите в библиотеките да разкрият фондовете си, а и позволяват пряка работа с книгите. Твърде голямото им разнообразие и дефицитът на справочници с по-широк обхват създават колебания, особено когато става въпрос за идентификацията на немалка сбирка като тази на Рилския манастир. Това е така, защото дори институционалните описи се ръководят от съдържанието на фондовете и разкриват само малки фрагменти от традицията на славянската печатна книга. Сред най-популярните институционални научни описи на славянски книги са двата тома на Санктпетербургската духовна академия на Алексей Родоски (1891 – 1894)<sup>7</sup>, каталогът на Академичната библиотека на Московския

университет (1980)<sup>8</sup>, каталогът на Украинската национална библиотека „В. И. Вернадски“ (1958)<sup>9</sup> и др.

Благоприятни за изследователската дейност са сводните каталози на славянски книги, съхранявани в няколко институции, пример за каквито са справочниците на Антонина Зернова (1968)<sup>10</sup>, Александра Гусева (2010)<sup>11</sup> и др.

По отношение на националната библиография при описите на славянските книги важна роля играят трите тома на Яким Запаско<sup>12</sup>, които обхващат отпечатаното на територията на Украйна в периода XVI – XVIII век.

Сред най-утвърдените издания, които разглеждат тематични сегменти от славянските книги, е описът на Андрей Вознесенски, който проследява нестихващото отпечатване на славянските старообредни книги от реформата на патриарх Никон в средата на XVII век до края на XIX век<sup>13</sup>.

Най-актуалният книговедски труд са трите справочника на Е. Л. Немировски<sup>14</sup>, в които присъстват издания от периода 1491 – 1600 г. Оригиналният замисъл на автора е справочниците да бъдат издадени в осем тома и да обхващат кирилските книги, издадени в диапазона 1491 – 2000 г., но за съжаление, успява да осъществи само първите три.

### **Някои особености при идентифицирането на славянски кирилски издания в БРМ**

Колкото и полезни да са кратките описания в инвентарния опис на БРМ, те не носят цялата необходима информация, що се отнася до заглавията на изданията и номерацията на страниците им. В описа не се упоменава дали книгата е с пагинация, или с фолиация, както и дали е номерирана с арабски, или с кирилски цифри. При работата с библиографските справочници разминаването на тази информация може да забави или възпрепятства припознаването на екземпляра. Подобни случаи вече възникнаха при идентификацията на екземплярите С-5 Священное евангелие (1851), и С-6 Библия (ветхаго и новаго завета) – издание на Елизаветинската библия от Киево-Печорската лавра (1758). В инвентара на БРМ е вписано, че библиотечна единица С-5 има 680 с., но всъщност изданието е с полистова номерация, т.е. има 340 л. По-сложен е казусът с единица С-6, която е едновременно полистово номерирана и с раздробена номерация (49, 574, 157, 45 л.), а същевременно е вписана в инвентарния опис като издание с 1650 с. По всяка вероятност подобни случаи няма да са изключение и тепърва ще са предизвикателство в моментите, когато екипът на проекта няма възможност да работи с книгите де визу.

Друг особен момент са заглавията, използвани в инвентарния опис, и тези, описани в библиографските трудове на славянските печатни книги. Сред примерите, възникнали по време на работата с инвентара и справочниците, са библиотечните единици С-8, С-9, С-10, С-11 с оригинално заглавие „Книги житий святых на 12 месяцев“. 13-о издание. 12 томов в четири книги, кн. 1 – 4 (1852), които не се откриват в нито един от справочниците по тази редна дума. За идентификацията им спомогна предположението, че става въпрос за миней, тъй като частите следват типичната за минеите последователност в църковната година, започваща от 1 септември (индикт): [Книга I : сентябрьская четверть]; [Книга II : декабрьская четверть]; [Книга III : мартовская четверть]; [Книга IV : юньская четверть]. Потвърди се, че изданията спадат към разновидност на минеите, наречени чети-миней или още менологиони (Μηναίον – месечник). Чети-минейите спадат към неслужебните миней, които съдържат произведения, предназначени за индивидуално четене (жития, сказания и проповеди), вместо химнографските творби в служебните миней.<sup>15</sup> Предположението съвпадна с информацията в „Очерка“ на В. Ундолски, където изданието е описано под термина *Минеи четii*, а не под даденото на титулната страница оригинално заглавие (Ундолский, В. доп. № 636). От изданията С 8-11 по проекта са предоставени заснети заглавните страници, подвързиите и гръбчетата. От кадрите се вижда как съкратеното заглавие *Минеи четii* е изнесено и шамповано на гръба на книгата, което показва колко предимства има идентификацията по метода де визу, сравнена с тази само по библиографски път. Подобни разминавания с информацията от книгите и описанията им в справочниците се срещат относително често. Практиката изданията да се назовават с унифицирани термини вместо с оригиналните заглавия или инципитите, произлиза още от ръкописната традиция, в която титулната страница не присъства в оформлението на кодекса – или поне не по начина, който познаваме днес. Озаглавяването по този начин има чисто практическа функция и служи за по-лесен ориентир при подбора на богослужбни текстове за конкретен повод. Подобни случаи от инвентарните описи на манастирската библиотека отразяват томовете на изданията С-13–17а, С-18–20, С-24–26, С-27–32, С-33–43, С-44–47, които също спадат към богослужбния тип издание чети-миней, но са описани само по оригинално заглавие в инвентарната книга. Затрудненията при идентификацията на славянските издания и техните заглавия възникват поради няколко причини. Първата е, че инвентарните описи на БРМ, както вече споменахме, имат чисто прагматичен характер и служат за инвентаризация. Поради тази

причина при съставянето им не са използвани библиографски справочници. Изданията са описани де визу, без предварително изградена методология по отношение на заглавията и номерацията на страниците, а описанията са кратки и недостатъчни. Заглавията на книгите са представени хаотично, веднъж – със служебно заглавие, а друг път – с оригинално. Втората причина се корени в разнообразната методология, използвана при съставянето на самите научни описи, и недостатъчната информация в описа на БРМ. Пример по отношение на методологичните решения при описването на късни ръкописи от XIX – XX век в Зографския манастир ни дават специалистите, работили по каталога на Зографската манастирска библиотека. Според тях методите и терминологичната систематизация на по-късни ръкописи се различават, защото носят едновременно белезите на „традиционния средновековен репертоар и на промените в късното богослужение, навлизането на печатните служебни книги, новите ситуации в диалога с книгата [...]“<sup>16</sup>. Решението, което екипът взема относно заглавията, е да не се цитира самоназванието на ръкописа, а да му бъде дадено служебно заглавие по предварително изяснена терминология: „Например независимо дали оригиналното заглавие е *Уинъ*, или *Послѣдованіе*, използваме термина *последование*“. Макар посоченият пример да е свързан с ръкописна книжнина, той добре онагледява аргументите при избора на номенклатура за описанието на заглавията. Смесен модел за описание на заглавията на печатни кирилски книги е представен в „Опис на ръкописите и старопечатните, редките и...“ (2013), където е взето решение част от богослужебните книги да се озаглавят с термин (или жанр), а където е преценено за необходимо, под термина да се въведе и пълното (оригиналното) заглавие<sup>17</sup>. Пример за български справочник с цялостни описания на заглавията е „Опис на славянските кирилски печатни книги от XIX в. ...“ (2013), където на първо място се включва служебно заглавие (псалтир, миней, евангелие и др.), след което се описва оригиналното заглавие на изданието с църковнославянски шрифт, така, както фигурира на заглавната страница<sup>18</sup>. Например:

## № 10

### Псалтир (тълковен). Киево-печорска лавра, 1802.

Напечатана е книга сѣа Псалтирь съ толкованіемъ въ тои же Стои Киевопечорскої Лавре...<sup>19</sup>

### Изводи

Краткият обзор на библиографските трудове в областта на славянската печатна книга не може да обхване цялото им разнообразие, но дава относително ясна представа кои от тях е добре да се включат в справочния корпус на проекта. Предварителната яснота по този въпрос ще осигури предимство на екипа при идентификацията на ценните кирилски издания от БРМ. Подборът на справочници се е утвърдил като една от приоритетните стъпки за успеха на всяко начинание, свързано с представяне на печатните традиции в дадена област. Добър пример и опит в тази насока даде работата по проекта „Книгопис на българската възрожденска книжнина (1801 – 1878)“<sup>20</sup>. В конкретния случай е налице много по-широк хронологичен обseg на изданията – фактор, който увеличава обема на описите и каталозите и усложнява избора им. Паралелната работа със справочните издания и автентичния инвентарен опис на БРМ ще ни даде възможност да се поучим както от постигнатите до момента успехи, така и от допуснатите неточности в чуждия опит.

### Благодарности

Тази публикация е реализирана по проект „Сбирката от славянски кирилски печатни книги в Библиотеката на Рилския манастир (изследване и научен опис в е-среда)“ с Договор № КП-06-Н60/8 от 17.11.2021 г., финансиран от Фонд „Научни изследвания“ на Министерството на образованието и науката, с ръководител гл. ас. д-р Поли Муканова.

### Бележки

<sup>1</sup> **Inventaren** opis na Staropечатnite slavyanski knigi s vklyucheni inv. № 1-1297 v bibliotekata na Rilska manastir.

[**Инвентарен** опис на Старопечатните славянски книги с включени инв. № 1-1297 в библиотеката на Рилския манастир.]

<sup>2</sup> **Nemirovskiy**, E. L. Slavyanskije izdania kirillovskogo (tserkovnoslavyanskogo) shrifta, 1491 – 2000. T. 1: 1491 – 1550. 2009, s. 7.

[**Немировский**, Е. Л. Славянские издания кирилловского (церковнославянского) шрифта, 1491 – 2000. Т. 1: 1491 – 1550. 2009, с. 7.]

<sup>3</sup> **Stankova**, R. Bogoslužebni knigi. Vidyano onlayn v Scripta Bulgarica, <<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/bogoslužebni-knigi>> (02.05.2022).

[**Станкова**, Р. Богослужебни книги. Видяно онлайн в Scripta Bulgarica, <<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/bogoslužebni-knigi>> (02 май 2022).]

<sup>4</sup> **Nemirovskiy**, E. L. Trudi po istorii russkogo pervopечатanija vo vtoroy polovine XIX–XX vekah. – V: **Nemirovskiy**, E. L. Kniga. Issledovaniya i materialy. M., 1964, Sb. 9, s. 389 – 437, <<https://maxbooks.ru/ismat64/levav47.htm>> (02 may. 2022)]

[**Немировский**, Е. Л. Труды по истории русского первопечатания во второй половине XIX – XX веках. – В: **Немировский**, Е. Л. Книга. Исследования и материалы. М., 1964, Сб. 9, с. 389 – 437, <<https://maxbooks.ru/ismat64/levav47.htm>> (02.05.2022).]

<sup>5</sup> **Undolyskiy, V. M.** Hronologicheskii ukazately slavyano-russkikh knig tserkovnoy pečati sa 1491-go po 1864-y g. V. 1. M., 1871.

[**Ундольский, В. М.** Хронологический указатель славяно-русских книг церковной печати съ 1491-го по 1864-й г. Вып. 1. М., 1871.]

<sup>6</sup> **Karataev, I.** Opisanie slavyano-russkikh knig, napechatannykh kirillovskimi bukvami. T. 1. 1491 – 1652; **Karataev, I.** Opisanie slavyano-russkikh knig, napechatannykh kirillovskimi bukvami: 1491 – 1730: Выр. 1. S 1491 po 1600; **Karataev, I.** Hronologicheskaya rospisy slavyanskih knig, napechatannykh kirillovskimi bukvami 1491 – 1730.

[**Каратаев, И.** Описание славяно-русских книг, напечатанных кирилловскими буквами. Т. 1. 1491 – 1652; **Каратаев, И.** Описание славяно-русских книг, напечатанных кирилловскими буквами: 1491 – 1730: Вып. 1. С 1491 по 1600; **Каратаев, И.** Хронологическая роспись славянских книг, напечатанных кирилловскими буквами 1491 – 1730.]

<sup>7</sup> **Rodosskiy, A. S.** Opisanie staropечатnykh i tserkovnoslavyanskih knig, hranyashtihya v Biblioteke S.-Peterburgskoy duhovnoy akademii. V. 1 – 2. Sankt-Peterburg: tip. A. Katanskogo i K°, 1891 – 1894. 2 t.; 22.

[**Родосский, А. С.** Описание старопечатных и церковнославянских книг, хранящихся в Библиотеке С.-Петербургской духовной академии. Вып. 1 – 2. Санкт-Петербург: тип. А. Катанского и К°, 1891 – 1894. 2 т.; 22.]

<sup>8</sup> **Pozdeeva, I.** i dr. Katalog knig kirillicheskoj pečati 15 – 17 vekov Nauchnoy biblioteki Moskovskogo universiteta. M., 1980, 359 s.

[**Поздеева, И.** и др. Каталог книг кириллической печати 15 – 17 веков Научной библиотеки Московского университета. М., 1980, 359 с.]

<sup>9</sup> **Petrov, S. O.** Slavyanskie knigi kirillovskoy pečati XV – XVIII vv. [Tekst]: Opisanie knig, hranyashtihya v Gos. publichnoy b-ke Gos. publichnaya b-ka Ukr. SSR. Kiev: Izd-vo Akad. nauk USSR, 1958, 266 s.

[**Петров, С. О.** Славянские книги кирилловской печати XV – XVIII вв. [Текст]: Описание книг, хранящихся в Гос. публичной б-ке Гос. публичная б-ка Укр. ССР. Киев: Изд-во Акад. наук УССР, 1958, 266 с.]

<sup>10</sup> **Zernova, A. S.** Knigi kirillovskoy pečati, izdанные a Moskve v XVI – XVII vv.: Svodnyy katalog. M., 1958; **Zernova, A. S.** Svodnyy katalog russkoj knigi kirillovskoy pečati XVIII v. T.N. M., 1968.

[**Зернова, А. С.** Книги кирилловской печати, изданные а Москве в XVI – XVII вв.: Сводный каталог. М., 1958; **Зернова, А. С.** Сводный каталог русской книги кирилловской печати XVIII в. Т.Н. М., 1968.]

<sup>11</sup> **Guseva, A. A.** Svod russkikh knig kirillovskoy pečati XVIII veka tipografij Moskvy i Sankt-Peterburga i universalnaya metodika ih identifikatsii. M.: Indrik, 2010, 1251 s. ISBN 978-5-91674-092-9.

[**Гусева, А. А.** Свод русских книг кирилловской печати XVIII века типографий Москвы и Санкт-Петербурга и универсальная методика их идентификации. М.: Индик, 2010, 1251 с. ISBN 978-5-91674-092-9.]

<sup>12</sup> **Zapasko, A.** Pami'yatki knizhnovogo mistetstva: Katalog starodrukiv, vidanih na Ukraini. Lviv, 1981 – 1984. Kn. I – III.

[**Запаско, А.** Пам'ятки книжного мистецтва: Каталог стародруків, виданих на Україні. Львів, 1981 – 1984. Кн. I – III.]

<sup>13</sup> **Voznesenskiy, A. V.** Kirillicheskie izdania staroobryadcheskih tipografij kotsa XVIII – nachala XIX veka: Katalog/Nauchnaya biblioteka Leningradskogo universiteta. L., 1991.

[**Вознесенский, А. В.** Кириллические издания старообрядческих типографий конца XVIII – начала XIX века: Каталог/Научная библиотека Ленинградского университета. Л., 1991.]

<sup>14</sup> **Nemirovskiy, E. L.** Slavyanskie izdania kirillovskogo (tserkovnoslavyanskogo) shrifta, 1491 – 2000. T. 1: 1491 – 1550, 2009, 582, [2] s.; **Nemirovskiy, E. L.** ..., 1491 – 2000. T. 2,



kn. 1: 1551 – 1592, 2011, 572, [2] s.; **Nemirovskiy**, E. L. ..., 1491 – 2000. Т. 2, kn. 2: 1593 – 1600. М.: Rukopisnye pamyatniki Drevney Rusi, 2012, 233 s., [8] l.

[**Немировский**, Е. Л. Славянские издания кирилловского (церковнославянского) шрифта, 1491 – 2000. Т. 1: 1491–1550. 2009, 582, [2] с.; **Немировский**, Е. Л. ..., 1491 – 2000. Т. 2, kn. 1: 1551 – 1592, 2011, 572, [2] с.; **Немировский**, Е. Л. ..., 1491 – 2000. Т. 2, kn. 2: 1593 – 1600. М.: Рукописные памятники Древней Руси, 2012, 233 с., [8] л.]

<sup>15</sup> **Koicheva**, R. Miney. [Vidyano onlayn v Scripta Bulgarica, <<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/miney>> (02.05.2022).]

[**Койчева**, Р. Миней. [Видяно онлайн в Scripta Bulgarica, <<http://scripta-bulgarica.eu/bg/terms/miney>> (02.05.2022).]

<sup>16</sup> Голяма част от ръкописите са препис от богослужебни печатни книги. Вж. **Dimitrova**, M. i dr. Katalogizirane na kirilski rakopisi ot втората polovina na XVIII do parvata polovina na HH vek, pazeni v Zografskia manastir: trudnosti i perspektivi. – V: *Zografski sabornik*. Zografska sveta obitel, 2019, s. 24, 26. ISBN 978-954-770-452-7.

[**Димитрова**, М. и др. Каталогизиране на кирилски ръкописи от втората половина на XVIII до първата половина на XX век. – В: *Зографски сборник*. Зографска света обител, 2019, с. 24, 26. ISBN 978-954-770-452-7.]

<sup>17</sup> **Velinova**, V., N. **Vutova**. Opis na rakopisite, staropечатnite, redkite i tsennite izdania v Natsionalna istoricheski muzey. Т. 1. Sofia: Unikart, 2013, s. 11.

[**Велинова**, В., Н. **Вутова**. Опис на ръкописите, старопечатните, редките и ценните издания в Национални исторически музей. Т. 1. София: Уникарт, 2013, с. 11.]

<sup>18</sup> **Mincheva**, B. Opis na slavyanskite kirilski печатни книги ot НИИ v. v kolektsiyata „Staropечатни книги, redki i tsenni izdania“ na Natsionalnata biblioteka „Sv. sv. Kiril i Metodiy“. Sofia: NBKM, 201, 334 s.

[**Минчева**, Б. Опис на славянските кирилски печатни книги от XIX в. в колекцията „Старопечатни книги, редки и ценни издания“ на Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“. София: НБКМ, 2013, 334 с.]

<sup>19</sup> Пак там, с. 23.

<sup>20</sup> **Zagorov**, V., M. **Encheva**. Digitalization of the Repertoire of books from the Bulgarian revival (1801 – 1878), 2017, s. 3545 – 3548. 10.21125/iceri.2017.0961.

### За авторите

**Габриела Ангелова** е асистент в катедра „Библиотекознание и библиография“ на УниБИТ. Работи в ръкописно-документалния център на НБКМ. Интересите ѝ са насочени към личните библиотечни колекции на български интелектуалци, съхранявани в българските културни институции. Изследовател е на историята на българската книга и книгоиздаване.

За контакт с автора: [g.angelova@unibit.bg](mailto:g.angelova@unibit.bg)

**Камелия Христова** е главен асистент в Кирило-Методиевския научен център при Българската академия на науките и архивист в отдел „Ръкописи и старопечатни книги“ в НБКМ. Член е на Българското общество за изучаване на XVIII век. Интересите ѝ са в областта на старобългаристиката, историята на българския език, славянските ръкописи и старопечатни книги.

За контакт с автора: [kameliyaghristova@gmail.com](mailto:kameliyaghristova@gmail.com)

## ISSUES OF THE BIBLIOGRAPHIC IDENTIFICATION OF SLAVIC PRINTED BOOKS

**Gabriela Angelova<sup>1</sup>, Kameliya Hristova<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>University of Library Studies and Information Technologies*

*<sup>2</sup>Cyrillo-Methodian Research Center  
at the Bulgarian Academy of Sciences*

**Abstract:** The paper refers to the particularities of the various bibliographic inventories and catalogs of Slavic Cyrillic printed editions. The layout of the Slavic books in the range of the 16<sup>th</sup> – 19<sup>th</sup> centuries is different, which requires different approaches when described in reference books. The bibliographic rules used in the diversity of catalogs vary according to the bibliographic standards at the time of their compilation. These differences induce discrepancy, therefore the titles of the same books are described differently in printed and electronic inventories and repertoires. These factors cause several difficulties in the process of the identification of the editions.

**Keywords:** Slavic printed books, bibliographic inventories, identification.

### **About the authors**

**Gabriela Angelova** is an Assistant at Library Sciences of the ULSIT. She works at the Center for Documents and Manuscripts of the NLCM. Her interest is focused on private libraries, history of Bulgarian books and book publishing and special library collections.

To contact the author: [g.angelova@unibit.bg](mailto:g.angelova@unibit.bg)

**Kameliya Hristova** is a Senior Assistant at the Cyrillo-Methodian Research Center at the Bulgarian Academy of Sciences and an Archivist at the St. St. Cyril and Methodius National Library. Member of the Bulgarian Society for Eighteenth-Century Studies. Her interests are in the field of Old Church Slavonic studies, history of the Bulgarian language, Slavonic manuscripts and old printed books.

To contact the author: [kameliyaghristova@gmail.com](mailto:kameliyaghristova@gmail.com)